

נצבים חיי"ט שיחה ג'

המדובר בנחלה שקשה לבחור את החלק היפה – כי "דרך רשעים צלחה" – ולכן "מעמידו על חלק היפה". והאדם סומך על הקב"ה כי מפעם לפעם מראה לו הקב"ה בגלוי שהתורה היא חיים. מיינה של תורה: שורש הבחירה הוא מבחי' "קח לך", אך הבחירה בפועל הוא באופן ד" ברור לך".

ברש"י (ל, יט): "ובחרת בחיים: אני מורה לכם שתבחרו בחלק החיים, כאדם האומר לחבירו בחר לך חלק יפה בנחלתי ומעמידו על חלק היפה ואומר לו את זה ברור לך, ועל זה נאמר ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי, הנחת ידי על גורל הטוב לומר את זה קח לך".

צריך להבין מהו הקושי בפסוק זה שרש"י צריך לבארו (ובארוכה)? ומה מוסיף במשל של "אדם האומר לבנו כו", ואדרבא הנמשל מובן יותר מהמשל, שהרי בנחלה גשמית רואים בפשטות איזה חלק הוא היפה? ומדוע צריך להוסיף - לאחר ש"מעמידו על חלק היפה" - "ואומר לו את זה ברור לך", שמזה משמע ש"מעמידו אינו מספיק?

והביאור בזה: הקושי בפסוק זה הוא שלכאורה תוכן פסוק זה כבר נאמר לפני כן, "ראה נתתי לפניך גו", וא"כ קשה מדוע נאמר עוד פעם "ובחרת"? וע"ז מפרש רש"י "כאדם כו", ש"מעמידו אינו מספיק וצריך לחזור ולומר לו "את זה ברור לך", כי מדובר בנחלה שקשה לראות איזהו החלק היפה, ורק מצד זה שהבן יודע שאביו מכיר ורוצה לתת לו את חלק היפה בוחר כפי שהראהו אביו. ולכן צריך להדגיש עוד פעם "ואומר לו את זה ברור לך", כי בחיצוניות נראה שדרך רשעים צלחה כו'.

אך קשה דבשלמא בגשמיות הבן סומך על אביו, אך ברוחניות איך תפעל הוראת התורה "ובחרת בחיים", הרי אפשר לראות את התענוגים גשמיים, והטוב הרוחני הו"ע של שכל או אמונה?

וע"ז ממשיך רש"י "אתה תומיך גורלי, הנחת ידי על גורל הטוב", שמזמן לזמן מראה הקב"ה לאדם באופן הנרגש בידיים שחיים הוא טוב.

וזהו השינוי בלשון רש"י, במשל אומר "את זה ברור לך", כי הזירוז דהאב הוא רק בדיבור אך הבחירה גופא באה מהבן. משא"כ בנמשל אומר "הנחת ידי כו' את זה קח לך", שגורל הטוב כבר נבחר עבורו והאדם צריך רק לקחת את חלק הטוב.

מיינה של תורה: ישנה בחירה ע"פ טו"ד - בחי' "חלק", שאף שהשפעה לקליפה היא בריבוי מ"מ האדם מבין שסוף סוף תופסק ההשפעה לקליפה, ואזי ההשפעה לקדושה תהי' בריבוי יותר. וישנה בחירה שלמעלה מטו"ד - בחי' "גורל" - שהבחירה היא מצד עצם הנשמה שאין שייך שיבחר בדבר אחר כי בדרגא זו אין שום דבר חוץ מהקב"ה. ולכן בדרגא זו לא נאמר "ברור לך" אלא "קח לך", כי ישנה רק דרך אחת, ורק שעל האדם להמשיך דרך זו בכל כוחות נפשו.

אך אעפ"כ נאמר בתורה "החיים והמות נתתי לפניך גו' ובחרת בחיים", כי אע"פ ששורש הבחירה הוא מצד בחי' גורל, מ"מ בהעבודה בפועל הבחירה הוא באופן של "ברור לך" - כי בשכל האדם ישנו מקום לב' הדרכים, ורק שרש"י - יינה של תורה - מגלה שהתוכן הפנימי של הבחירה היא מבחי' גורל שבנשמה. וזהו הקשר לר"ה, שבה ישנה הבחירה של הקב"ה בבני"י - "יבחר לנו את נחלתנו" - ששורש הבחירה היא באופן ש"להחליפם באומה אחרת אי אפשר" - כי אין אפשרות לבחירה אחרת, אך גילוי הבחירה למטה הוא באופן ש"והייתם לי סגולה מכל העמים", שישנם "אחרים עמכם", ואעפ"כ "הם בעיני ולפני לכלום" כי "חבתכם ניכרת".